

GAZETA LWOWSKA.

z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Niemce. — Królestwo Polskie. — Azya. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Lwów, 19. lutego. Z uwiadomienia lwowskiej izby handlowej i przemysłowej z dnia 6. b. m. powziął lwowski magistrat z szczególniejszą otuchą, że subskrybowany, a na korzyść funduszu pożyczkowego Franciszka Józefa dla rzemieślników, na dniu 2. lutego b. r. dany bał czystego dochodu 601 zlr. 22 kr. m. k. przyniósł.

Znaczny ten dochód zawdzięcza fundusz ten powszechnemu udziałowi obywatelstwa lwowskiego a głównie gorliwemu zajęciu się i staraniu prezesa izby handlowej p. *Józefa Breuera*, wiceprezesa p. *Karola Pietscha* i członków izby handlowej p. *Alexandra Winiarza*, p. *Józefa Engla* i sekretarza tejże izby p. *L. de Lens*, jakoteż stowarzyszeniu pp. strzelców miejskich, które są bezpłatnie odstąpiło.

Magistrat imieniem funduszu pożyczkowego Franciszka Józefa czuje się mile spowodowanym, wyrzeczoną członkom lwowskiej izby handlowej i przemysłowej, jakoteż stowarzyszeniu pp. strzelców miejskich złożyć za to najczulsze podziękowanie.

(Nowe rozporządzenie względem wypłaty pożyczek i procentów. — Czynności banku hypotecznego. — Cesarza Ferdynanda srebrne wesela. — Uregulowanie włoskich kolei żelaznych. — Nastęstwo tronu greckiego.)

Wiedeń, 21. lutego. Podaliśmy niedawno, pisze litografowana korespondencya austr., — wiadomość o cesarskiem rozporządzeniu, według którego pożyczki zaciągnięte w brzęczącej monecie wypłacane być mają nadal również w monecie brzęczącej, niemniej jak i procenta od takich pożyczek płacić należy według umowy srebrem lub złotem. Uznaliśmy w tem rozporządzeniu krok przygotowany do rychłego uchylecia przymusowego kursu banknotów, i dowód nowy niezmordowanej i usilnej staranności naszego rządu o ustalenie naszych stosunków finansowych i bankowych. Jakoż rozporządzenie to nietylko ocenione zostało należycie w dziennikach krajowych i zagranicznych, ale wywarło natychmiast pomyślny wpływ na kurs waluty i wexłów.

Liczne organa dziennikarstwa zagranicznego uznały doniosłość tego kroku, gdyż według ich przekonania uchyla on powody, jakie dotychczas stały na przeszkodzie spływaniu kapitałów zagranicznych do Austrii. Kapitalista zagraniczny może odtąd bez wahania się lokować u nas swe kapitały na pewny i korzystny procent mając pewność, że pożyczka jego niezawisła od zmienności kursów złota i srebra a oraz, że odbierze w całości swój kapitał z procentami. Z pewnością tuzzyć można, że przy doskonałym urządzeniu instytucji hypotekarnych w państwie austriackiem i w obec korzystnych warunków prawnej stopy procentowej, wielu kapitalistów zagranicznych chętnie lokować będzie swe pieniądze na hypotekach austriackich, a ten napływ kapitałów przyczyni się nie mało do zniżenia lazy od srebra i złota.

Główna wartość pomienionego rozporządzenia w tem, że nie wkładając żadnych ofiar na ogół, tylko za pomocą zręcznego zespolenia interesów, przyczynia się znacznie do uregulowania naszych stosunków pieniężnych.

— O przyszłych działaniach banku hypotecznego, piszą z Wiednia, że na wzór niemieckich towarzystw agronomicznych i galicyjskiego instytutu kredytowego będzie bank dawać swą pożyczkę nie w gotowych pieniądzech, lecz w listach zastawnych i na tę pożyczkę otrzymywać rewersa długu. Zakład ręczy za właściciela listów zastawnych, za ich uprocentowanie i zwrot. Jak mówią, będzie bank hypoteczny zaliczać na posiadłość gruntową dwie trzecie części, a na domy połowę wartości szacunkowej. I na zadłużone dobra będzie zaliczać pieniądze, jeżeli będzie pozwolone pierwszeństwo w księgach gruntowych. Pożyczki nie będą wypowiedane dłużnikowi; ale na umorzenie długu ma dłużnik składać roczną kwotę. Za wniesieniem pretensyi będzie używać bank wszystkich tych wyjątków od

zwyczajnego postępowania, jakie galicyjskiemu instytutowi są przyznane.

— *Gazeta Pragska* donosi, że Ich Mość Cesarz Ferdynand i Cesarzowa Marya Anna, w podziękowanie Najwyższemu, za łaskę, że im pozwolił doczekać w dobrem zdrowiu obchodu swego srebrnego wesela, ofiarowali kwotę trzy tysiące reńskich z tem przeznaczeniem, ażeby na zakupienie wiktuałów dla ubogich stołecznego miasta Pragi obrócono z niej 1800 r., a dla ubogich na przedmieściach Karolinenthal, Smichów i miasta Wyszehrad po 400 r. m. k.

— Konferencya względem kolei żelaznych dla uregulowania włoskiej sieci kolei żelaznych, rozpocznie swe obrady, jeżeli już nie w tym, to z pewnością w przyszłym tygodniu. Większa część uczestników znajduje się już w Wiedniu.

— Dyplomaci zgromadzeni w Paryżu, będą, jak słychać, niezawisłe od konferencyjnych układów o pokój, naradzać się także nad kwestyą sukcesyi greckiego tronu, i ostateczne do tej sprawy odnoszące się negocyacye będą prowadzone w drodze dyplomatycznej.

Ameryka.

(Instrukcyje sekretarza Stanu jenerałowi Wheeler. — Chwilowa spokojność w republikach La Plata. — Chincezy opuszczają Kalifornię. — Statystyka sądowa.)

Gazety ogłosiły depeszę sekretarza stanu Marcy do jenerała Wheeler, posta w Nikaragwie, z 8. listopada, w której powiedziano: Smutne położenie Nikaraguy jest pożałowania godne i wkłada na rząd ciężkie obowiązki: władze publiczne będą musiały sprawić się Stanom za zabicie niedawno obywateli amerykańskich i za inne gwałty popełnione na Amerykanach w Nikaragwie, a żądać tego winniśmy, byle się utworzył rząd odpowiedzialny. Tej zgrań awanturników zagranicznych, co obaliła przemocą rząd tamtejszy, prezydent nie może uznać za władzę panującą; gdyż zdaje się, że nieregularna, sama przez się utworzona zbrojna siła przywłaszczyła sobie rząd przemocą a od ludu Nikaraguy nie jest uznana. Jeżeliby jednak lud niezdolał zrzucić z siebie tej uzurpacji i jeżeli się podda, wtedy ten rząd zamieni się *de facto* w panujący i wtedy będzie odpowiedzialnym za gwałty popełnione na Amerykanach. Wtedy zażąda prezydent zadosyćuczynienia (w taki sposób wyrzeczono bezpośrednio uznanie — dodaje korespondent Walkera.) Następnie zalecono postłowi, nie mieszać się bynajmniej do spraw wewnętrznych, jednak doniesiono mu, że wojenne okręta amerykańskie wyprawione są do wybrzeży Nikaraguy dla obrony osób i majątku Amerykanów i że wodzowie ich nie mają żadnego prawa wysadzać na ląd swego wojska w zamiarze działań wojskowych „z wyjątkiem nadzwyczajnych wypadków.“ W końcu powiedziano: Wojenne działania nie może być wykonywane bez pozwolenia kongresu. Wszelako odparcie niebezpiecznego gwałtu od obywateli amerykańskich, ochranianie ich własności przeciw niesprawiedliwej konfiskacie i zaskłanianie osób, nie są działaniem wojennem. — (Słowem, wydane postłowi instrukcyje można w dwojaki sposób tłumaczyć.)

— Z Montevideo piszą do *Monitora* pod dniem 4. stycznia: „Od kilku tygodni doznajemy tu spokojności, która po niedawnych krwawych wypadkach przyjemnie sprawia wrażenie. Z tem wszystkiem jest to tylko ejsza, która następuje zwykle po wysileniach a o właściwym pokoju może być mowa dopiero po upływie pierwszego marca, i po zaprowadzeniu znowu władzy wykonawczej. Prezydent Bustamente zajmuje się tymczasem reorganizacją administracji centralnej i zarządem niektórych powiatów sielskich. Wyłączona dawniej partya biała zawiaduje obecnie ministerstwem skarbu, połową prefektur i większością posad oficerskich w milicyi miejskiej. Kandydaci jej odnieśli w nowych wyborach alkadów prawie bez opozycyi zwycięstwo. Jenerał Flores, który po zwycięstwie rządu złożył swą posadę naczelnego wodza, objął ją znowu jednak bez pretensyi do innej płacy, jak tylko do należytości swego biura. Drugim dekretem z 31. grudnia zabroniono zbiegom powrotu bez wyraźnego pozwolenia władz publicznych. Oribe i Flores oświadczyli, jak słychać, że się zrzekają przyszłej prezydentury. Władza sanitarności i komenda portowa postanowiły założyć lazaret na przyległym i zdrowym wybrzożu Cerro. Będzie to prawdziwym dobrodziejstwem. Dotychczas odbywano kwarantane bardzo niewygodnie, albo na pokładzie niezdrowych okrętów samych, albo też na pustej, ledwo z wody wychylającej się skale, którą lud nazwał wyspą szczurów, a rząd wyspą wolności.“

— Z San Francisco otrzymano w Europie dzienniki sięgające po dzień 5. stycznia. Wiadomości z Kalifornii są mniej ważne. Wychodźstwo Chińczyków z powrotem do kraju ojczystego wzmagalo się coraz bardziej; najmocniej uczyli to bankierowie, którzy złożone u nich sumy musieli nagle wypłacać. Dziennik *California* sądzi, że Knownothingowie upamiętają się zapewne, ale za późno spostrzegą się, że i Chińczycy płacili czynsz od pomieszkania, a zresztą przyczyniali się w znacznej części do ich dochodów. — Ważną rzeczą do obeznania się ze stosunkami w Kalifornii będzie zapewne następująca lista zabójstw i wymierzonych kar śmierci w państwie tem w ciągu roku 1855, z kąd się okazuje, że sądy doraźne ludu uniesionego pasyami odgrywały w tem znaczną rolę. W ogóle zamordowano 538 osób, a między tem 133 Indianów, 32 Chińczyków, 3 Murzynów, 84 Hiszpanów i trzech innych białych. Z tej liczby utraciło życie: sądem ludu doraźnym 47, za wyrokiem sądowym 9, zamordowanych znaleziono 46, śmierć poniosło przy opieraniu się urzędnikom delegowanym 10, u stolika gry zabito 8, pod ciosami kollektorów tax padło 6, w sprzeczce o kopalnie Claims poległo 12, przypadkowo zamordowanych było 17, zginęło z rąk Indian 32, zrabowano i zamordowano 16. Z tych zginęło w Los Angeles 34, w Calaveras 32, w Mariposa 29, w El Dorado 26, w Amadorze 21, w Siskiyou 20, w Tuolumne 19, w Monterey 18, w Sierra 17, w San Francisco 15, w Santa Clara 11, w Humboldt 9, w Jubie 8, w Alamedzie, Sacramento i Placer po 7 w każdym hrabstwie, w Santa Barbara, Stanislaus, Nevada, Colusa i w Butte po 5 w każdym hrabstwie, w Solano, Trinita i San Joaquin po 4 w każdym hrabstwie, w Sutter i San Luis Obispo po 3 w każdym hrabstwie, w Contra Costa i Marin po 2 w każdym hrabstwie, a w San Diego, San Bernardino, Tulare i w Sonorze po 1 osobie w każdym hrabstwie.

Portugalia.

(Administracya wewnętrzna rokuje dobrze.)

Monitor zawiera następującą korespondencyę z **Lizbony** z 5. lutego:

Każdy dzień wypełnia nam te nadzieje, jakie lud i naród cały powziął o młodym Królu portugalskim i o jego rządach. Poświęca się całkiem swemu powołaniu, i dopełnia obowiązków powołania z wzorową oględnością i wytrwałością. Odbarzony wielkim rozsądkiem i rozważą, wszystko sam rozpoznawa i nad wszystkim sam czuwa, odczytuje wszystkie akta i przed rozstrzygnięciem sprawy obznajamia się wprzód dokładnie z jej szczegółami. Zdaje się, że pragnie zastosować te doświadczenia, jakie poczynił podczas ostatniej podróży i pobytu swego we Francyi; teraz zajmuje się przede wszystkim armią i reformą administracyi wewnętrznej. Spodziewać się przeto, że młody monarcha gorliwością swoją przyspieszy rozpoczęte od trzech lat ulepszenia w kraju. — Nieporozumienia jakie zachodziły między rządem i właścicielami obligacyi skarbowych w Anglii, zagodżono szczęśliwie i uchylono przez to przesilenie finansowe. Słusznie się więc można spodziewać, że rząd portugalski zdoła za pomocą konwersyi, po skutecznieniu której ubędzie mu corocznie 2 miliony ciężaru, jako niemniej i za pomocą lepszego niż potąd obrachowania się z swemi funduszami — uchylić wszelkie trudności i uczynić zadość słusznym wymaganiom.

Hiszpania.

(Depesza z 18. lutego.)

Depesza z Madrytu z dnia 18. lutego donosi: Od 1. lipca muszą być wszystkie listy frankowane. — Słychać, że towarzystwo „*du Grand Central*“ nie chce się już nadal ubiegać o pozwolenie budowy kolei żelaznej z Saragossy do Madrytu.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Pułki do Kanady. — Komendant floty bałtyckiej mianowany. — Nowa pożyczka. — Wykaz banku. — Sprawy parlamentu.)

Londyn, 18. lutego. W pałacu buckinghamskim odbyła się przedwczoraj uczta, na której między innymi znajdowała się księżna Cambridge, księżniczka Mary Cambridge, poseł turecki z żoną swoją, poseł miast hanzeatyckich, margrabia Lansdowne, Earl Grey, lord Panmure i Derwisz Basza. — Prezes Izby niższej dawał przedwczoraj drugą swą ucztę parlamentarną.

Oprócz pułku 86go i jednego batalionu strzelców przeznaczonych do Kanady zamierza rząd wysłać inne jeszcze pułki do posiadłości angielskich w Ameryce północnej, i ściągnąć tam znaczne siły zbrojne. Do Krymu odplynęło dwie kompanie saperów i minierów królewskich.

Admirał *R. Saunders Dundas* mianowano i na ten rok komendantem floty bałtyckiej. Kontr-admirał *sir M. Seymour* obejmuje komendę wschodnio-indyjskiej eskadry.

Dziś po południu przyjmował kanclerz skarbu lord Palmerston i p. Wilson pewną liczbę kapitalistów i bankierów z dzielnicy City, przyczem udzielono im bliższych wyjaśnień o nowej pożyczce. Wynosić ona ma tylko *pięć milionów* L. po 3%, a do subskrypcyi wyznaczono najbliższy piątek. Kwota ukonsolidowanych assygnatów skarbowych postanowiona na *trzy miliony* L. Na tę wiadomość poszły konsolle na 91 $\frac{1}{8}$ w górę.

— W tygodniu ubiegłym z dniem 9. lutego zmniejszył się zapas gotówki banku angielskiego o 317.260 L., a obieg banknotów o 92.157 L.

— Na dzisiejszem posiedzeniu *izby wyższej* odczytał *Lord Kanclerz* list Lorda Wensleydale z oświadczeniem, że nie pozwala

swemu adwokatowi zastępywać siebie w wydziale przywilejów. Izba ukonstytuowała się potem w wydziale przywilejów, i po dłuższej dyskusyi zapowiedział *Lord Lyndhurst* na piątek przedłożenie rezolucyi wyrażającej zdanie całego wydziału, że *Sir J. Parke* ani na mocy swego patentu, ani też zasadzającego się na nim zaproszenia do izby wyższej, nie ma prawa zasiadać i głosować w parlamencie. Gdy się skończyło posiedzenie wydziału, spytał *Lord Hardwicke*, kiedy rząd zamysła przedłożyć dokumenta odnoszące się do upadku *Karsu*. *Lord Granville* nie chciał dać w tym względzie stanowczej odpowiedzi. *Lord Albemarle* przedłożył potem petycyę kupców z Singapury i innych wschodnio-indyjskich i chińskich miast handlowych, i pytał, jakich środków użył rząd do przytłumienia korsarstwa na wodach chińskich. *Lord Granville* odpowiedział, że jenerałny gubernator wschodnich Indyi wysłał w tym zamiarze paropływ eskadry wschodnio-indyjskiej.

W *izbie niższej* przypadło z porządku dziennego drugie odczytanie projektu względem zreformowania kancelaryjnego sądownictwa w Irlandyi. *Fitzgerald* proponował odroczenie na 6 miesięcy, to jest odrzucenie bilu. Po długiej debacie pozwolił rząd wreszcie odczytać drugie odczytanie tego bilu na dni 14.

Francya.

(Poczta paryska. — Nowiny dworu. — Poseł turecki z powrotem z Turynu. — Pobór rekruta. — Stan kolonii w Cajennie. — Przyjęcie dyplomatów. — Koncert w dzień otwarcia konferencyi. — Reformy w sądownictwie.)

Paryż, 19. lutego. *J. M. Cesarz* przyjmował już na osobnem posłuchaniu hrabię Buolą, barona Brunnowa i lorda Clarendona. Mianowicie hrabię Buolą przyjmował Cesarz z wielkiem wyszczególnieniem, baronowi Brunnowi podał rękę w pamięć dawnej znajomości z Londynu. — Recepcya wczorajsza u hrabi Walewskiego była bardzo świetna. Wszyscy pełnomocnicy byli w strojach urzędowych, sam tylko baron Brunnow, którego władza nie uznawano jeszcze we Francyi, wystąpił w czarnym fraku. Oprócz pełnomocników znajdowali się także członkowie ciała dyplomatycznego, senatorowie i deputowani. — Poseł turecki powrócił już z Turynu. — Według *Monitora* zawinęła przedwczoraj do Toulonu fregata „*Africain*“ przybywająca z Konstantynopola. Dniem poprzód zaś wypłynęły z przystani tulońskiej fregata „*Armida*“ i korweta „*Recherche*“ udając się do Senegalu. — Okólnik ministra wojny polecił radom rewizyjnym ukończyć najspieszniej zwykłe przed poborem rekruta rewizye list konskrypcyjnych, ażeby 140.000 nowego żołnierza można wcielić do armii. — Z Cajenny otrzymano wiadomości sięgające po dzień 19. stycznia. Przybycia nowego gubernatora admirała Baudin oczekiwano co godzina. Stan zdrowia więźniów polepszył się znacznie odkąd ustały upały a zaczęła się pora deszczowa. W korycie rzeki *Approciagar* znachodzą ciągle nowe pokłady złota. Także w ogólnej osadzie zbrodniarzy polepszyły się stosunki społeczne. Rzadko wydarzają się już nowe zbrodnie, chęć zaś do pracy wzrasta widocznie z każdym dniem.

— Dziennik *Constitutionnel* donosi: „Jego Excelencya hrabia Buol, minister Jego c. k. Apostolskiej Mości, występował 18. b. m. o pierwszej godzinie z południa w Tuileryach z taką samą ceremonią, jaką dniem wpoprzód przy przedstawieniu lorda Clarendon zachowano.

Wprowadził go do Cesarza wielki minister ceremonii książę Cambacères, a baron Hübner, nadwyzczajny poseł i pełnomocny minister Austrii w Paryżu, przedstawił go Jego cesarskiej Mości.

Zaraz potem miał zaszczyt także hrabia Cavour, piemonecki prezydent minister, być przyjmowanym u Cesarza Jego Mości, wprowadzał go margrabia Pez de Villamarina, poseł Jego Mości Króla Sardynii przy dworze francuskim.

Ten sam dziennik donosi dalej: „W dzień otwarcia konferencyi pokoju będzie wyprawiony pod wieczór tego samego dnia wielki koncert w hotelu ministerstwa spraw zagranicznych. Dzisiaj dnia 18go wieczór zgromadzą się wszyscy pod chwilę obecni w Paryżu członkowie konferencyi w hotelu hrabi Walewskiego.“

— Pracują teraz nad wielką reformą w administracyi sądowej. Mianowicie trybunały asyzów, równie liczne dotąd jak trybunały departamentowe, mają być zredukowane w liczbie na 27, i będą na przyszłość sędzić tylko zbrodnie, pociągające za sobą karę śmierci, deportacyę lub robotę przymusową na czas dłuższy. Wszystkie inne występki mają być sądzone w trybunałach policyi poprawczej, i sędziowie tych trybunałów nie będą już jak dotąd zajmować się sprawami cywilnymi, lecz wyłącznie załatwiać sprawy karne. Kara zamknięcia w domu poprawy ma być zniesiona, gdyż zresztą jest to nazwa tylko, a właściwie równa się ta kara więzieniu lub aresztowi. Terazniejszy kodeks karny przepisuje trzy kary, które, jakkolwiek rozmaite mają nazwy, w istocie na jedno wychodzą, mianowicie: kara zamknięcia, którą właściwie powinno się odbywać w twierdzy, areszt w domu poprawy i właściwa kara więzienia. Obydwie pierwsze kary łączyły z sobą charakter hańbiący, tak, że tylko za zbrodnie mógł je uchylać trybunał asyzów. Po dług zamierzonej zaś teraz reformy nie będą już trybunały asyzów, lecz sądy policyi poprawczej zawieszać te kary, i hańbiący ich charakter odpadnie zupełnie, tak, że będą równać się zwyczajnej karze więzienia. Zresztą zdaje się nawet, że dotychczasowe rozmaite nazwy tych kar zleją się, jako niepotrzebne w jedną wspólną nazwę „kary więzienia.“ Natomiast upoważnione będą na przyszłość rady policyi poprawczej, które dotąd (wyjawszy ponowienie zbrodni) skazywać mogły tylko na 5 lat więzienia, zawieszać podwójnie większą

karę, chociażby nie zachodziło nawet ponowienie zbrodni. Reforma ta więc ujmie sądom przysięgłych znaczną część ich działalności, i będzie zresztą tylko rozszerzeniem przeważającego pod teraźniejszszym rządem systemu, który sądom przysięgłych odjął już sprawy prasy i wykroczenia polityczne.

Włochy.

(Wsparcia dla kleru sardyńskiego.)

Turyn, 15. lutego. Izba deputowanych obradowała dziś nad projektem ustawy, na mocy której zamysła rząd pożyczka 700.000 franków wesprze uboższy kler wyspy sardyńskiej.

Niemce.

(Zastępca Barona Brunnow. — Przedruk wiadomości telegraficznych. — Hr. Orłowa pobyt w Berlinie. — Głosy za zniesieniem sądu przysięgłych.)

Frankfurt, 16. lutego. Na posiedzeniu sejmku związkowego z 14. b. m. oznajmiło prezydium, że ces. rosyjskiego posta przy związku niemieckim barona Brunnow, zastępować będzie podczas niebytności jego sekretarz legacji i radca dworu baron Mengden, jako pełnomocnik rosyjski. Na dalsze oznajmienie prezydialne, że kasa związkowa potrzebuje nowych zaszków pieniężnych, uchwalono wpłacić do tej kasy sumę 34.000 złr. Potem przedłożył przynależny wydział sprawozdanie swoje o petycji kilku redakcyi dziennikarskich przeciw ograniczeniu przedruku depešy telegraficznych. Zgromadzenie uchwaliło jednogłośnie podać to sprawozdanie do wiadomości wysokich rządów z prośbą, ażeby z przedłożeniem istniejących już może w tym względzie postanowień prawnych oświadczyły w zgromadzeniu związkowym, czy w ogóle chcą się przyczynić do zmodyfikowania istniejących ku ochronie własności literackiej ustaw związkowych na rzecz prasy dziennikarskiej, a mianowicie ogłoszanych w dziennikach oryginalnych depešy telegraficznych. Dla należytego rozstrzygnięcia tej kwestyi doradza wydział wysokim rządóm zasięgać zdania znawców, a oraz zastrzega też i sobie prawo, wzywać w razie potrzeby do rady mężów doświadczonych w tym zawodzie.

Berlin, 19. lutego. Hrabia Orłow, który przybył tu w nocy dnia 17. lutego, nie wyjechał jeszcze do Paryża. Wczoraj w wieczór przyjmował u siebie kilku dawnych znajomych. Mniemają, że odjedzie dopiero jutro rano, dziś zaś będzie miał jeszcze posłuchanie u J. M. Króla. — Słychać już i w kołach dyplomatycznych, że mocarstwa zachodnie porozumiały się wreszcie co do podstawy piątego punktu propozycyi austriackich. Mianowicie miała Anglia ustąpić w swych wymaganiach, ażeby Rosya powróciła koszta wojenne Sułtanowi. — Z drukarni nadwornej Deckera wyszła teraz broszura, która stara się wykazać wyższość sądów kolegialnych nad sądami przysięgłych.

Królestwo Polskie.

(Prezentacja u księcia Gorczakowa. — Kolej z Częstochowy do Prus.)

Warszawa, 16. lutego. Przedwczoraj podczas przyjmowania władz tutejszych, oświadczył książę Namieśnik Gorczakow między innymi: że tylko zaufaniu Cesarza zawdzięcza tę przyjemność, znajdować się pomiędzy nami; że wszyscy Polacy, którzy służą w szeregach armii południowej odznaczyli się walecznością i że wielu z nich zajęło zaszczytne miejsce pośród wstawionych oficerów ces. rosyjskiej armii. Tu wymienił książę kilka nazwisk i zapewniał w końcu, że będzie starał się ulagodzić żal po stracie sławnego męża, którego Bóg niedawno powołał do siebie. Po tej przemowie udał się książę na nabożeństwo do greckiego kościoła katedralnego.

— Podług rozkazu Cesarza do tutejszej administracyi kolei żelaznej ma się rozpocząć natychmiast wytyczenie kolei z Częstochowy do granicy pruskiej. Jak słychać ma być budowla tej kolei ukończona jeszcze w tym roku.

Azja.

(Doniesienia z Persyi.)

Times przynosi korespondencję z Erzerum z dnia 16. stycznia: „Najświeższe doniesienia z Persyi potwierdzają, że Dost Mohamed stanął z całą swą armią w pobliżu Heratu. Szach perski ma sposobie się wszelkimi siłami do silnego odporu. — W Erzerum dowodzi ciągle Selim Basza, któremu co do upadku Karsu największą zarzucają winę. Mniemają, że gdyby i na dal pozostał przy naczelnem dowództwie, Erzerum poddałby się na pierwsze pojawienie się nieprzyjaciela.“

Z teatru wojny.

(Zamiar zniesienia Sebastopola dopięty. — Powód gwałtownej kanonady d. 29. stycznia. — Wymiana jeńców. — Warsztaty okrętowe. — Doniesienia z obozu w Mingrelli.)

Z odniesieniem do ostatnich wiadomości z Krymu pisze *Times*: „Depeša telegraficzna donosi, że francuskie wojsko w Krymie zburzyło fort Mikołaja. O zupełnem zniszczeniu doków doniósł już w poprzód Sir W. Codrington. Możemy więc powiedzieć, że Sebastopol jako port wojenny już nie istnieje. W 16 miesięcy, po rzuceniu pierwszej bomby do fortecy, rozsypany jest ostatni jeszcze pozostały fort w gruzy. Wielka kasarnia, mogąca w sobie pomieścić trzy pułki rosyjskie, będzie bez wątpienia również zburzona. Każdy od oblężenia ochroniony gmach jest teraz w ręku sprzymierzonych,

i zapewne sprzymierzeni nie opuszczą brzegów Krymu, póki nie zniszczą wszystkiego, co by uzbrojeniu nieprzyjaciela na ochronę posłużyć mogło, dlatego wielkie zadanie wyprawy krymskiej możemy uważać za rozwiązane. Zniszczenie Sebastopola, nie zaś zdobycie Krymu było zamiarem, który mieli na względzie twórcy śmiałego przedsięwzięcia z roku 1854. Ale sprzymierzeni zburzyli nie tylko Sebastopol, lecz w pewnym stopniu także możność odbudowania go na nowo. A chociaż to, co jedni inżynierowie zniszczyli, mogą drudzy znowu odbudować, jednak nie stanie wiele lat pracy połączonej z wielkiem kosztem, ażeby te wielkie kotliny przywrócić do tego stanu, w jakim się po ukończeniu swym znajdowały. Podobnie wielkie forty były utworem wielkiej zręczności, śmiałych pomysłów i niespracowanej wytrwałości. Forty na stronie południowej leżą obecnie w gruzach.“

— *Patrie* przynosi obszerniejsze sprawozdanie o potyczce francuskiej i rosyjskiej łodzi wojennych w zatoce sebastopolskiej. Francuzi wysłali trzy łodzie wojenne ku zatoce północnej, ażeby czuwać nad poruszeniami mniejszych statków rosyjskich, które wykradając się z-pod zastony północnych baterii, przemykały się częstokroć ku południowym wybrzeżom i rekognoskowały stanowiska sprzymierzonych. Dnia 29. stycznia spotkała się jedna z tych łodzi francuskich „Mogador“ w pobliżu zatopionego okrętu „Dwanaście Apostołów“ z łodzią rosyjską tak blisko, że po jednym strzale armatnim wszczął się zaraz ogień z ręcznej broni. Hasłem tem obudziła się czujność baterii rosyjskiej; w jednej więc chwili zajaśniały całe wybrzeża północne jakby w bengalskich płomieniach a 300 dział rozpoczęło tak silny i gwałtowny ogień, jakiego nie pamiętano od czasów bombardowania. Łodzie francuskie usunęły się niezwłocznie ku zatoce południowej a prócz małego uszkodzenia łodzi „Mogador“ i jednego rannego żołnierza nie odniosły żadnej znaczniejszej straty. Zdaje się, że Rosyanie lękali się napadu na całą warownię południową i dlatego tak wielką rowinęli czujność.

— Przed kilkoma dniami zawinęto do Kazaczu do 50 majtków i żołnierzy angielskich wymienionych z rosyjskiej niewoli, pomiędzy nimi znajduje się także jeden posługacz okrętowy pojmany z podporucznikiem Geneste pod Hangö. Działa rosyjskie zdobyte w Sebastopolu przelewają obecnie sprzymierzeni w ludwisarni bałackławskiej na szyny pod kolej żelazną. Stojące w przystani bałackławskiej okręta „Chasseur“, „Abundance“ i „Bruiser“ przemieniono na płytujące warsztaty. W pierwszym okręcie urządzono maszynę do wiercenia i pitowania, w drugim młyn a w trzecim piec piekarski.

— Do dziennika *Times* piszą z obozu tureckiego w *Mingrelli* z 10. stycznia: „Od czasu ostatniego listu mego nie alarmował nieprzyjaciela obozu tureckiego bynajmniej, i sądzą powszechnie, że się cofnął do Senakryi. Dnia 2. b. m. wyruszył Ali Basza na rekognoskowanie z czterema batalionami piechoty w okolice położone po lewej stronie gościńca wiodącego do Kutais i zatrzymał się nad brzegiem rzeki Sewa, z kądem przez perspektywę spostrzegł nieliczny oddział milicyi rosyjskiej. Wysłano podjazdy i w inne strony, głównie w zamiarze utrzymania wojsk w ruchu ustawicznym i by żołnierze nie przyzwyczajali się do gnuśnego życia pod namiotami. Obóz turecki ciągnie się aż na szczyt wzgórza, z kądem widać dolinę Sewa. Na tem wzgórzu wzniesiono straszne okopy i szanice i uzbrojono je działami, tak że przystęp z tej strony dla nieprzyjaciela prawie niepodobny. Ze wszystkich stron zresztą widać baraki, a oficerowie i żołnierze mogą jeszcze przez jakie trzy miesiące używać swobodnej wygody w obozie, nim przyjdzie do kroków wojennych. Topory tureckie zmieniły widok tej krainy zupełnie, a las, co przed miesiącem znajdował się niedaleko obozu, prawie całkiem już wytrzebiony. Pochód więc ten nie zostanie bez wpływu na kulturę krajową w tem miejscu. Ulepszenie dróg przyczyniło się znacznie do lepszej też i dla wojska wygody, a mianowicie zawdzięczają to obecności Omera Baszy w Redut Kale. Jakoż codziennie przybywa do obozu nowy transport odzieży i żywności, chociaż zresztą każda taka dostawa połączona jest z bardzo wielką kosztami, a dla trudności miejscowej nie może odbywać się na wielkie rozmiary. Dla braku furazhu wydano niedawno rozkaz, by wszyscy kapitanowie i oficerowie niższej rangi posprzedawali swe konie. Znaczną też liczbę bydła jucznych głód wymorzył w obozie.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 22. lutego. Ali Basza i hr. Orłow przybyli do Paryża. Dwór pełnomocnika ottomańskiego składa się z dwudziestu osób. Okręt „Sanc“, na którym Ali Basza wczoraj przybył do Marsylii, opuścił Konstantynopol dnia 14go b. m. i przywiózł znaczną ilość dział. Dość silna burza srożyła się wczoraj na morzu śródziemnem. Kilka wielkich okrętów transportowych z zbożem przybyło do Marsylii. W Aleksandryi spadły znowu ceny zboża.

Londyn, 23. lutego. Kanclerz skarbu oświadczył na wczorajszym posiedzeniu, że dochody państwa będą o półtora miliona funt. sztr. mniejsze, a wydatki większe o dwa miliony; proponuje przeto wotowanie pożyczki w sumie pięciu milionów na pokrycie wydatków po kwiecień. Izba przyjęła ten wniosek. — W izbie wyższej przy głosowaniu nad kwestyą parostwa barona Parker pozostał rząd dwa razy (pierwszy raz 31 głosami, powtórnie 35 głosami) w mniejszości. — Na giełdzie utrzymywano z pewnością, że dom Rothschildów zawarł pożyczkę w kursie 98.

